

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P.Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 2ra-85/23 din 27.07.2023

**Domnului Nicolae Roșca
Președintele Curții Constituționale a RM**

Prin prezenta, în baza încheierii din 19 iulie 2023, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, Vă expediază sesizarea înaintată de avocatul Baltag Verginia, în interesele lui Nicu Șendrea, privind exercitarea controlului constituționalității prevederilor 67 alin.(5) din Codul de procedură civilă.

Anexă: copia încheierii din 19 iulie 2023 pe 5 pagini, sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate pe 8 pagini cu anexă copie Extras din proces-verbal pe 1 pagini.

Cu respect,

**Președintele interimar al Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

Aliona Miron

Ex: T.Bradu

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

SECRET
Căminul nr. 10
Strada nr. 10
100000
București

A. Autorii excepției de neconstituționalitate

Șendrea Nicu

Baltag Verginia, avocat,

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La data de 20 mai 2020, Munteanu Dorin s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Consiliul Superior al Magistraturii cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală în sumă de 3 000 000,00 lei și 379 708,98 lei cu titlu de prejudiciu material, inclusiv 45 826,00 cu titlu de coeficient de inflație la salariul reținut de angajator în perioada de 01.02.2017 - 27.11.2019, suma de 258 882,89 cu titlu de penalitate la salariu în mărime totală de 468 990,90 lei, calculat pentru perioada 01.02.2017-01.05.2019, reținut de angajator în perioada 01.05.2019 - 01.11.2019 și suma de 75 000,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică achitate în procesul penal și în procesele conexe acestui proces penal.

Prin încheierea protocolară a judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 04 martie 2021, s-a admis demersul reprezentantului Ministerului Justiției privind atragerea în proces, fiind atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu Nicu Șendrea (f.d.25. vol.II).

Prin Hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2022, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Munteanu Dorin împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Consiliul Superior al Magistraturii și Nicu Șendrea cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, fiind încasată în beneficiul reclamantului Munteanu Dorin din bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției suma de 280 000,00 lei, inclusiv: 250 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și 30 000,00 lei cu titlu de prejudiciu material pentru cheltuieli de asistență juridică achitate în procesul penal, în rest, pretențiile fiind respinse ca neîntemeiate; s-a admis parțial cererea înaintată de Munteanu Dorin privind compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 9 000,00 lei, inclusiv: 5 000,00 lei pentru cheltuieli de asistență juridică și 4 000,00 lei pentru serviciile prestate de Centrul psihologic "Equilibrium" la efectuarea Raportului de evaluare psihologică; s-a încasat în beneficiul reclamantului Munteanu Dorin din bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, suma de 5 000,00 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică, în rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Munteanu Dorin, s-a respins ca neîntemeiată.

Exprimându-și dezacordul cu soluția primei instanțe, la data de 19 aprilie 2022, a declarat apel avocatul Vasile Foltea, în interesele apelantului Dorin Munteanu, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, rejudicarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la data de 21 aprilie 2022 a declarat apel Ministerul Justiției, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, rejudicarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

La fel, nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 17 mai 2022, a declarat apel Nicu Șendrea, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a încheierii protocolare din 04.03.2021, în partea atragerii apelantului Nicu Șendrea în calitate de intervenient accesoriu.

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de către avocatul Foltea Vasile, în interesele apelantului Munteanu Dorin, de Ministerul Justiției și de către Nicu Șendrea și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 18 aprilie 2022, și încheierea protocolară din 04 martie 2021, emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Dorin împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Consiliul Superior al Magistraturii și Nicu Șendrea cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală.

C. Obiectul sesizării

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare controlul constituționalității prevederilor de la art. 67 alin.(5) Cod de procedură civilă cu următorul conținut,

Articolul 67. Intervenientul accesoriu (intervenientul care nu formulează pretenții proprii asupra obiectului litigiului)

(5) Încheierea judecătorească **privind respingerea cererii de introducere în proces a intervenientului accesoriu** poate fi atacată odată cu atacarea fondului cauzei de către participanții la proces.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

În opinia noastră normele legale supuse controlului de neconstituționalitate contravin prevederilor art.1, art. 4, art. 16, art. 20, art.23, art. 26, art. 54 din Constituție, art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului.

Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 1. Statul Republica Moldova

- (1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.
- (2) Forma de guvernământ a statului este republica.
- (3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

- (1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23. Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26 Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54. Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Din analiza prevederilor de la art. 67 alin.(5) Cod de procedură civilă rezultă că, norma respectivă nu stabilește calea de atac pentru încheierea prin care s-a admis introducerea în proces a intervenientului accesoriu, fiind reglementat doar recursul împotriva încheierii de respingere a introducerii în proces a intervenientului accesoriu.. Rezultă deci că instanțele de judecată au discreția de a stabili dacă încheierea privind introducerea în proces a intervenientului accesoriu se supune sau nu căii de atac. În asemenea conjunctură instanțele de judecată își asumă atribuții improprii, de legiferare și formează o practică neuniformă cu privire la contestarea încheierilor prin care sunt atrași în proces intervenienții accesorii, indiferent că este procedura din oficiu sau la solicitarea părții interesate.

Mai mult, un terț poate fi atras într-un proces judiciar fără o motivare a necesității participării acestuia, fără să cunoască esența drepturilor care-i pot fi afectate și corespunzător fiind lipsit de posibilitatea de a-și stabili modul de apărare. La fel fiind lipsit de posibilitatea de a contesta actul judecătoresc prin care a fost atras în respectivul proces.

La acest capitol în opinia petiționarului lipsa de previzibilitate și claritate a legii aduce în mod inerent atingere dreptului la acces la justiție, dreptul de a-și cunoaște drepturile și obligațiile și egalității în fața legii.

Este unanim acceptat că, sensul jurisprudenței Curții Europene privind testul calității legii vizează imixtiunile autorităților publice în exercitarea drepturilor și libertăților fundamentale. Astfel, orice imixtiune trebuie să fie reglementată de lege, iar legea care autorizează imixtiunea trebuie să fie clară, accesibilă și previzibilă. În acest sens, claritatea legii se exprimă printr-un grad suficient de exactitate a prevederilor respective, adică legea trebuie să conțină măsuri de protecție a individului contra acțiunilor arbitrare ale autorităților publice. Pentru a satisface exigența previzibilității prevederilor legale, legea trebuie să fie redactată în termeni suficient de clari și preciși, care să permită corelarea acțiunilor autorităților publice cu exigențele legii și să definească în mod clar domeniul conduitei interzise și consecințele nerespectării normei legale.

La caz pornind de la reglementarea căii de atac doar pentru încheierile de respingere a introducerii în proces a intervenienților, părțile și participanții nu pot să prevadă conduita lor ulterioară în coraport cu o încheiere de admitere a intervenirii în proces, or, aceasta depinde de calea de atac pe care o va acorda instanța de judecată.

Considerăm că, oferirea unui răspuns cu privire la legalitatea omisiunii de a reglementa calea de atac pentru încheierea de introducere în proces a intervenientului accesoriu implică parcurgerea unui test de proporționalitate și punerea în balanță a importanței acestei căi de atac pentru participanți, în particular pentru intervenient, cu importanța socială a interesului public urmărit prin excluderea acesteia.

În cauza supusă examinării testul de proporționalitate a excluderii căii de atac pentru încheierea de introducere în proces a intervenientului accesoriu urmează a fi efectuat prin prisma faptului dacă această normă respectă standardele calității legii și proporționalității, din perspectiva articolelor art. 16, art. 20 și art. 26 din Constituție.

(I) Cu privire la respectarea standardului calității legii

În speță indicăm că, excluderea dreptului de a contesta cu recurs încheierea de introducere în proces a intervenientului accesoriu nu este prevăzută de lege, așa cum o reclamă articolul 54 alin. (2) din Constituție.

Potrivit art. 67 alin.(5) Cod de procedură civilă ”Încheierea judecătorească privind respingerea cererii de introducere în proces a intervenientului accesoriu poate fi atacată odată cu atacarea fondului cauzei de către participanții la proces.”

Din examinarea conținutului art. 67 Cod de procedură civilă nu rezultă stabilirea de către legiuitor a căii de atac pentru încheierea prin care este introduce în proces intervenientul accesoriu. Inclusiv alte norme procesual civile nu stabilesc o situație contrară. Pe de altă parte art. 423 Cod de procedură civilă prevede” (1) Încheierea dată în primă instanță poate fi atacată cu recurs, separat de hotărâre, de către părți și de ceilalți participanți la proces în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, precum și în cazurile în care încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului. Ea se examinează în recurs conform regulilor stabilite de prezentul capitol. (2) Împotriva celorlalte încheieri pronunțate în primă instanță nu se poate face recurs decât odată cu fondul cauzei.” Totodată în Codul de procedură civilă sunt stabilite comprehensiv cazurile în care încheierile nu se supun recursului sau nici unei căi de atac. (art.12/1 alin.(3) – Încheierea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate; art. 12/2 – încheiere prin care se dispune solicitarea avizului consultative etc)

Din examinarea coroborată a normelor respective rezultă că normele procesual civile stabilesc următoarele cazuri privind modul de contestare a încheierilor: i. încheieri care se supun recursului separat în cazurile expres prevăzute de lege/sau încheierea face imposibilă derularea de mai departe a procesului; ii. Încheieri care se supun recursului odată cu fondul cauzei; iii. Încheieri care nu se supun recursului/nici unei căi de atac și iv. Încheieri pentru care norma procesuală nu prevede calea de atac.

În ultima situația, care se atestă în cazul art. 67 alin.(5) Cod de procedură civilă, instanțele judecătorești stabilesc calea de atac pornind de la prevederile art. 423 Cod de

procedură civilă sau de la interpretarea *per a contrario* a căii de atac prevăzută pentru încheierea de respingere de introducere în proces a intervenientului.

În temeiul celor menționate, rezultă că norma respective nu întrunește standardul de calitate al legii., nefiind clară și oferind o marjă de interpretare discreționară instanțelor de judecată.

(II) Cu privire la existența unui scop legitim și la legătura rațională dintre acesta și prevederile normative contestate

Putem admite în mod rezonabil că, în speță este o omisiune de interpretare și aplicare uniformă a legii din partea instanțelor judecătorești, însă în mod rezonabil prin omisiunea de a reglementa comprehensiv calea de atac pentru încheierea respectivă putem afirma că este urmărit interesul public al decongestionării activității instanțelor de judecată și cel al economiei de resurse, interese care pot fi subsumate scopului general al ordinii publice, prevăzut de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

Sub acest aspect, Curtea Constituțională a menționat în jurisprudența sa că o soluționare mai rapidă și mai puțin costisitoare a litigiilor este, în primul rând, în interesul fiecărei părți, iar degrevarea instanțelor sporește efectivitatea administrării justiției de către stat (HCC nr. 8, 26 aprilie 2018, § 63).

Pornind de la acestea putem admite că această normă are un scop legitim, care poate fi identificat în articolul 54 alin. (2) din Constituție.

Totuși, asigurarea egalității părților și dreptului la apărare pentru intervenientul accesoriu nu poate avea loc în situația în care fără a-I fi aduse la cunoștință pretensele drepturi care-I sunt atinse și inclusiv prin privarea căii de atac împotriva încheierii acesta este introdus într-un proces civil impropriu, fiind obligat de a se expune asupra unui obiect necunoscut, precum și prin consumarea propriilor resurse.

La fel important în această situație este faptul că legiuitorul a stabilit prioritatea părții sau a instanței de judecată care solicită introducerea intervenientului accesoriu în proces în coraport cu intervenientul accesoriu, acordând în primul caz dreptul de a contesta încheierea cu recurs. În opinia petiționarului legiuitorul a stabilit o prezumție de legalitate a soluției de introducere în proces a intervenientului, fără o motivare a unei asemenea soluții. La acest capitol indicăm un tratament diferențiat a participanților la proces. În jurisprudența sa anterioară, Curtea a reținut că nu orice tratament diferențiat implică în mod automat o încălcare a art. 16 din Constituție. Pentru a stabili o asemenea încălcare este necesară examinarea faptului dacă persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază preferențial și că această diferențiere este una discriminatorie (HCC nr. 27 din 20 noiembrie 2011; HCC nr. 11 din 08 mai 2018) Astfel, Curtea a subliniat că diferențierile sunt discriminatorii dacă nu se bazează pe o justificare obiectivă și rezonabilă, adică dacă nu urmăresc un scop legitim sau dacă nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (HCC nr. 12 din 1 noiembrie 2012, § 54).

În același context, și Curtea Europeană a subliniat în jurisprudența sa că tratamentul diferențiat echivalează cu discriminare, dacă nu are la bază o justificare obiectivă și rezonabilă, a persoanelor în situații similare. „Lipsa justificării obiective și

rezonabile" presupune că diferențierea în cauză nu urmărește un „scop legitim” sau că nu există un „raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și „scopul urmărit” (Sejdić și Finci v. Bosnia și Herțegovina, 22 decembrie 2009, § 42; Stummer vs. Austria, 7 iulie 2011, § 87; Khamtokhu și Aksenchik v. Rusia, 24 ianuarie 2017 § 64).

Chiar dacă să admitem că scopul legiuitorului a fost de a asigura examinarea în primă instanță corectă a proceselor civile și decongestionarea instanțelor de dosarele transmise spre reexaminare de către instanțele de apel sau Curtea Supremă de Justiție, excluderea recursului împotriva introducerii în procesa intervenientului accesoriu nu poate fi subsumat acestui scop, or, introducerea eronată în proces a unor terți duce în mod inerent la creșterea complexității cauzei și inclusiv la interferența în drepturile persoanei atrase impropriu în acest proces.

Prin urmare, constatăm lipsa oricărei legături raționale cu scopurile legitime pe care le urmăresc prevederile contestate.

(III) Cu privire la existența unor măsuri mai puțin intruzive

În opinia petiționarului nu există o legătură logică între scopul urmărit prin omisiunea de a reglementa calea de atac pentru încheierile prin care se introduce în proces intervenientul accesoriu. În pofida acestei păreri o măsură mai puțin intruzivă care ar asigura un echilibru între drepturile persoanei a cărei intervenție se solicită și presupusul scop urmărit de legiuitor ar fi anume introducerea căii de atac pentru respectivele încheieri.

(IV) Cu privire la asigurarea unui echilibru corect între principiile concurente

Scopurile urmărite de prevederile normative contestate sunt decongestionarea activității instanțelor de judecată și excluderea transmiterii cauzelor la reexaminare în prima instanță, aceasta fiind unica instanță competentă de a stabili cercul participanților la proces. Mijlocul ales pentru realizarea acestor scopuri constă în excluderea dreptului de a contesta cu recurs încheierea prin care se introduce în proces intervenientul accesoriu.

Deși aparent statutul pe care îl are intervenientul accesoriu în cadrul unui proces este unul de o importanță mai redusă și care nu ar putea determina o modificare de paradigmă în cadrul procesului, totuși, acest fapt nu justifică reducerea din garanțiile, și așa limitate, pe care le are intervenientul în această procedură.

F. Lista documentelor relevante.

Copia Încheierii protocolare, extras din procesul-verbal al ședinței de judecată.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

**Locul: mun. Chișinău,
Data: 10 februarie 2023**

Baltag Verginia _

Dosarul nr.2ra-85/23
2-20053947-01-2ra-19012023

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: R. Pascari)
Instanța de apel - Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, D. Băbălău, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

19 iulie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

în următoarea componență :

Președintele ședinței, judecătorul – Aliona Miron,
judecători – Viorica Puica, Oxana Parfeni, Aliona Donos, Ion Malanciuc

examinând cererea depusă de avocatul Baltag Verginia, în interesele lui Nicu Șendrea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 67 alin.(5) din Codul de procedură civilă,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Dorin împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Consiliul Superior al Magistraturii și Nicu Șendrea cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală,

c o n s t a t ă :

La 20 mai 2020, Munteanu Dorin a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Consiliul Superior al Magistraturii cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală în sumă de 3 000 000,00 lei și 379 708,98 lei cu titlu de prejudiciu material, inclusiv 45 826,00 cu titlu de coeficient de inflație la salariul reținut de angajator în perioada de 01.02.2017 - 27.11.2019, suma de 258 882,89 cu titlu de penalitate la salariu în mărime totală de 468 990,90 lei, calculat pentru perioada 01.02.2017-01.05.2019, reținut de angajator în perioada 01.05.2019 - 01.11.2019 și suma de 75 000,00 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică achitate în procesul penal și în procesele conexe acestui proces penal.

Prin încheierea protocolară a judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 04 martie 2021, s-a atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu, Nicu Șendrea.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 18 aprilie 2022, cererea de chemare în judecată înaintată de Munteanu Dorin, s-a admis parțial.

S-a încasat în beneficiul lui Munteanu Dorin din bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției suma de 280 000 lei, inclusiv: 250 000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și 30 000 lei cu titlu de prejudiciu material pentru cheltuieli de asistență juridică achitate în procesul penal.

S-a admis parțial cererea înaintată de Munteanu Dorin privind compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 9 000 lei, inclusiv: 5 000 lei pentru cheltuieli de asistență juridică și 4 000 lei pentru serviciile prestate de Centrul psihologic "Equilibrium" la efectuarea Raportului de evaluare psihologică.

S-a încasat în beneficiul reclamantului Munteanu Dorin din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției suma de 5 000 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică.

În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Munteanu Dorin, s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței, la 19 aprilie 2022, avocatul Vasile Foltea, acționând în interesele lui Dorin Munteanu, a declarat apel solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral.

La 21 aprilie 2022 a declarat apel Ministerul Justiției solicitând casarea hotărârantei de fond, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată.

La fel, nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 17 mai 2022, a declarat apel Nicu Șendrea, solicitând casarea parțială a hotărârii primei instanțe și a încheierii protocolare din 04 martie 2021, în partea atragerii apelantului Nicu Șendrea în calitate de intervenient accesoriu.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2022, s-au respins apelurile declarate de Munteanu Dorin, Ministerul Justiției și Nicu Șendrea, și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 18 aprilie 2022.

La 26 decembrie 2022, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2022, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

La 14 februarie 2023, Șendrea Nicu, reprezentat de avocatul Baltag Verginia, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2022, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și transmiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

La 17 februarie 2023, Munteanu Dorin, reprezentat de avocatul Foltea Vasile, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 octombrie 2022, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii acțiunii și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

La 16 februarie 2023, în temeiul art.12¹ din Codul de procedură civilă, avocatul Baltag Verginia, acționând în interesele lui Nicu Șendrea, a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale în vederea exercitării controlului constituționalității a art. 67 alin.(5) din Codul de procedură civilă, încheierea judecătorească privind respingerea cererii de introducere în proces a intervenientului accesoriu poate fi atacată odată cu atacarea fondului cauzei de către participanții la proces.

Studiind cererea înaintată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, din motivele ce succed.

În condițiile art.12¹ alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

Alin. (2) statuează că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile contestate.

Prin Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 „Pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova Curtea Constituțională a adoptat (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr.55b/2015)”, prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

Conform §79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016, pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

Potrivit §82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu.

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a condițiilor strict-obligatorii prevăzute la art.12¹ alin.(2) din Codul de procedură civilă.

În speță, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate le constituie prevederile art. 67 alin.(5) din Codul de procedură civilă, încheierea judecătorească privind respingerea cererii de introducere în proces a intervenientului accesoriu poate fi atacată odată cu atacarea fondului cauzei de către participanții la proces.

Potrivit art.135 alin.(1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, coroborat cu dispozițiile art.4 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr.317-XIII din 13 decembrie 1994, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că în litigiul dedus judecății sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art.12¹ alin.(2) din Codul de procedură civilă și Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale.

Obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, constituie dispozițiile art. 67 alin.(5) din Codul de procedură civilă, intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție.

Excepția de neconstituționalitate este ridicată de către o parte implicată în proces, la caz, de către intervenientul accesoriu, Nicu Șendrea, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile invocate de către ultimul, din care motive cererea necesită a fi admisă.

Instanța de recurs menționează că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor de drept indicate supra, constituie o prerogativă a părții din proces, la caz, a recurentului Nicu Șendrea, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.

Prevederile legale ale căror control constituțional le solicită avocatul Baltag Verginia, în interesele lui Nicu Șendrea, sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecății.

Din considerentele enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de avocatul Baltag Verginia, în interesele lui Nicu Șendrea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor 67 alin.(5) din Codul de procedură civilă, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale privind exercitarea controlului constituționalității a normelor de

drept nominalizate supra conform competenței ce-i revine potrivit art.135 alin.(1) lit. g) din Constituție.

Totodată, ca rezultat al admiterii cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a amâna examinarea cauzei în ordine de recurs, reieșind din dispozițiile art.12¹ alin.(3) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

Astfel, conform art.12¹ din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se admite cererea depusă de avocatul Baltag Verginia, în interesele lui Nicu Șendrea, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale.

Se transmite Curții Constituționale sesizarea înaintată de avocatul Baltag Verginia, în interesele lui Nicu Șendrea, privind exercitarea controlului constituționalității a prevederilor 67 alin.(5) din Codul de procedură civilă.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs pe o perioadă nedeterminată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Aliona Miron

judecători

Viorica Puica

Oxana Parfeni

Aliona Donos

Ion Malanciuc

Copia corespunde originalului,
judecător

Ion Malanciuc